

ILYAS

ERNEST VAN DER KWAST BIJ DE BEZIGE BIJ

Mama Tandoori (roman, 2010)

Giovanna's navel (novelle, 2012)

De ijsmakers (roman, 2015)

Het wonder dat niet omvalt (verhalen, 2016)

Jouw toekomst is mijn toekomst (non-fictie, 2017)

ILYAS

Ernest van der Kwast

ROMAN

2020

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM

Het citaat op p. 299 uit Homerus' *Odyssee* is overgenomen uit Daniel Mendelsohn, *Een odyssee* (De Bezige Bij, 2018).

Copyright © 2020 Ernest van der Kwast

Omslagontwerp 75B

Omslagbeeld Rembrandt van Rijn, *Titus aan de lessenaar* (1655),
collectie Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam

Foto auteur Stephan Vanfleteren

Vormgeving binnenwerk Aard Bakker, Amsterdam

Druk Bariet Ten Brink, Meppel

ISBN 978 94 031 6080 1

NUR 301

debezigebij.nl

ernestvanderkwast.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

EEN

Vlak voor de schemering, alles baadde in een vervreemdend blauw licht. Aan de horizon hing een sluier van warme kleuren. Peter Lindke was uitgestapt en keek naar de uitgestrekte weilanden, terwijl hij zijn auto voltankte.

Het groen van het gras werd voor zijn ogen opgeslokt. Als hij niet in het harde, witte licht van het benzinestation had gestaan, maar in het malse gras vol klaver en boterbloemen, zou hij ook opgaan in het blauw. Een man alleen, die langzaam af-drijft. Hij dacht aan dikke penseelstreken, wit dat overgaat in roze, dat verschiet naar oranje en dan rood is; de einder die in brand staat. Al het andere – de bomen, de koeien, de kaarsrechte sloten – was in een saffieren schijnsel gehuld. In dit licht verdween alles, iedereen.

Het had te maken met stofdeeltjes en waterdamp in de atmosfeer, maar ook met de golflengtes van kleuren. Terwijl de zon achter de horizon zakte, verspreidde blauw zich in de atmosfeer, verstrooide zich, en trok in alles, als inkt. Het was alsof de hemel dit tafereel probeerde te vangen, en alle kleuren en krachten daarvoor inzette, maar ook het allergrootste gewelf was niet in staat om dit betoverende uur te laten voortduren.

De duisternis vrat aan de dingen toen Peters vrouw naast de pomp stond. Kee Hamelink keek onthutst om zich heen, stomverbaasd. Ze was naar de wc geweest, had haar handen gewassen en was daarna teruggelopen om erachter te komen dat haar gezin weg was. Verdwenen. Geen auto, geen man, geen kinderen. Alleen het bedrag op de tellerplaat herinnerde aan hen, aan haar man: 83,02. Het lukte Peter nooit om iets goed te doen, nauwkeurig, perfect. Haar handen tastten in haar zakken. Ze vloekte. Haar telefoon lag in de auto.

Twee kilometer verder op de snelweg reed een Ford Focus, op weg naar de stad waar de Lindkes sinds kort woonden in een rijtjeshuis in een gemengde buurt. Een kansrijke wijk, zoals het in beleidsdocumenten van de gemeente heette. Nieuwbouw in authentieke bouwstijl te midden van sociale woningbouw uit de jaren tachtig van de vorige eeuw. Bakstenen en houten kozijnen, trespa en aluminium. Het deel van het gezin in de auto bestond uit twee zonen en uit Peter Lindke, conservator zeventiende-eeuwse Nederlandse schilderkunst, vader, echtgenoot. Niet noodzakelijk in die volgorde, maar toch wel vaak. Langs de A12 stond zijn vrouw.

‘Godver, Peter. Godverdegodver.’

Ze waren in de natuur geweest. Twee dagen na de storm die het hele land lam had gelegd. Het treinverkeer was gestremd

en vrachtwagens waren op de snelweg omgewaaid. In het oosten had het in sommige straten dakpannen geregend. Ze waren met z'n vieren naar het bos gegaan en hadden de stormschaadde opgenomen. Joekels van beuken en zomereiken die geveld waren door de wind; hun wortels bungelden boven de grond als ingewanden uit een kadaver. De paden lagen bezaaid met takken, dertig meter hoge dennen stonden scheef als domino-stenen tegen elkaar aan.

Op een zandverstuiving had Kee de thermoskan uit haar rugtas gehaald. De thee dampte in de dop en ze namen er om de beurt kleine slokjes van. Het zonlicht viel tussen eilanden van loodkleurige wolken. Ze zeiden niet veel en praatten zachtjes, als het geritsel van de bladeren.

Er was ook een uur van lange schaduwen. Toen ze terugliepen werden ze gevolgd door reuzen die zich elk moment op hen konden storten.

Peter en Kee ontvluchtten in het weekend graag de stad, maar hun kinderen vonden deze uitstapjes een verschrikking. Ze vonden vrijwel alles wat hun vader en moeder voorstelden vreselijk. Zelfs aan hun eigen naam hadden ze een hekel.

Tristen en Ewan, Keltische namen. Hun kinderen zouden kranige jongemannen zijn die onvermoeibaar in het leven staan. Daarvan hadden ze gedroomd toen ze hun kroost een naam gaven, maar de vooruitzichten waren weinig hoopvol. Tristen en Ewan leken niet alleen op elkaar, maar ook op hun vriendjes. Ze waren doorsnee en voorspelbaar.

Peter Lindke hield zijn kinderen Titiaan voor als ze zich weer verveelden. De kranige jongen uit Pieve di Cadore was twaalf jaar oud geweest toen hij naar Venetië vertrok om heiligen en dogen te schilderen onder supervisie van Giovanni Bellini. Rembrandt van Rijn was veertien jaar toen hij in de leer

ging bij Jacob van Swanenburg. Jan Lievens was nog maar acht toen hij leerling werd van Joris van Schooten. Hoe zou het zijn als je levensloop al zo vroeg vastlag, als er geen ontkomen aan is? Peter voelde soms een vleug weemoed als hij naar zijn kinderen op de achterbank keek. Hij verlangde dan naar een tijd waarin zijn gezin er nog niet was.

Nadat ze waren vertrokken van de parkeerplaats bij Nationaal Park Veluwezoom, was Kee ingedommeld. De jongens hadden de laptop opengeklapt en keken naar een film. Peter peuterde ongezien in zijn neus en deed er twee minuten over om zijn wijsvinger te bevrijden van een sliertje snot, dat totaal ongepland op de voorruit terecht kwam.

Kee was wakker geworden toen het portier dichtviel. Ze rechte haar rug en keek naar buiten, naar de shop van het Texaco-station. Ooit had hier een man met zijn bestelauto twee voertuigen en een pomp geramd, waarna een explosie volgde, en een file van twaalf kilometer de snelweg blokkeerde. Nu waren de worstenbroodjes in de aanbieding.

Toen Peter de dop op de tank schroefde, had Kee snel haar schoenen aangetrokken. 'Ik ga nog even naar de wc,' zei ze. Tristen en Ewan reageerden niet. Ze waren in de ban van het oplichtende scherm voor hen. 'Horen jullie mij?'

Haar oudste zoon reageerde geërgerd. 'Ja-ha.'

Ze had geen zin om in discussie te gaan, om te vragen wat ze dan had gezegd. Ze stapte uit, liep naar de zijkant van het tankstation en leegde haar blaas boven een pot zonder bril. Het toiletpapier was vochtig. Op de witte gemelamineerde spaanplaat stond een tekening van een pik – simpele lijnen, rare verhoudingen, zoals een kleuter een bloem tekent.

Ze kon het niet geloven. Waren ze haar echt vergeten? Ze staa-
de naar de invoegstrook, maar daar kwam geen blauwe Ford
achterwaarts de kavel van het tankstation opgereden. Hun auto
reed met honderd kilometer per uur over de A12 richting Rot-
terdam. Je mocht er honderdtwintig, maar Peter hield niet van
hard rijden. Dat was nog iets waar hij niet goed in was.

Kee haalde diep adem en stak haar hand op toen er een auto
kwam aanrijden. Ze was geen vrouw die in paniek raakte. Van
alle emoties had je het minst aan paniek.

‘Hallo,’ zei ze tegen de bestuurder die uitstapte.

‘Hallo,’ zei de man, verbaasd, misschien ook geschrokken.

‘Mag ik uw telefoon lenen?’ En Kee voegde er meteen aan
toe: ‘Mijn echtgenoot en kinderen zijn zonder mij doorgereden.’
De beste manier om gêne te overwinnen is om die voor te zijn.

De man leek haar even niet te geloven, maar ontgrendelde
toen zijn toestel en gaf dat aan Kee. Ze toetste haar eigen num-
mer in en wachtte tot de telefoon overging.

‘En?’ vroeg de man die intussen het klepje van de benzine-
tank had geopend, maar geen aanstalten maakte om te tanken.

‘Er wordt niet opgenomen.’

‘Staat ie misschien op stil?’

‘Nee, ze horen hem niet.’ Ze klonk gejaagder dan ze wilde.

‘Gewoon nog een keertje proberen.’

Het was wat ze deed, maar ze kreeg opnieuw haar voice-
mail. Ze wilde de telefoon op het asfalt smijten, maar bedacht
op tijd dat het niet haar eigen telefoon was. Ze kon impulsen
goed onderdrukken, beter dan Peter, beter dan haar kinderen.

‘Wat vervelend,’ zei de man.

‘Ja.’

Kee schatte hem halverwege de dertig. Hij droeg een getail-
leerd jasje boven een spijkerbroek. IT-consultant, dacht ze. Of

commercieel adviseur. Niet iets heel interessants.

‘Vreemd wel.’

‘Wat?’

Insinueerde de man nou dat ze haar hier met opzet hadden achtergelaten? Hij had vast geen kinderen, en geen partner die een keer naar zijn werk was gegaan met stront op zijn bril. ‘Is je bril in de pot gevallen?’ had ze hem gevraagd toen hij naar de wc was geweest. Peter begreep niet hoe zij dat wist. Hij had gepoept en had daarna met de borstel het glazuur geschrobd, maar bij het vooroverbuigen was zijn bril van zijn neus gevallen. Er zat een bruin vlekje op het glas, een vlekje dat er nog steeds zat toen hij in de avond van zijn werk kwam.

Bij de derde poging werd haar telefoon opgenomen. Het was Ewan. ‘Ja?’ zei hij.

‘Jullie zijn me vergeten!’ riep ze. Kee wilde nog meer uitroepen, maar hield zich in. De man keek naar haar alsof ze een actrice was in een film. Misschien wachtte hij op drama, op tranen.

‘Pa, mama aan de lijn,’ zei Ewan. Maar ze hoorde Peter op de achtergrond zeggen: ‘Ik ben aan het rijden.’ Even was er geruis te horen, toen kreeg ze Tristen aan de lijn. ‘Fuck,’ zei hij na een tijdje. ‘Fuck. Mama staat nog bij de benzinepomp.’

Toen ze had opgehangen, gaf ze de telefoon terug aan de man.

‘Ze komen eraan.’

‘Fijn.’

‘Ja.’

‘Gaat het?’

De vraag ketste op haar af. Het ging de man niets aan hoe ze zich voelde. Of probeerde hij haar te kalmeren? Zag hij dat Kee vanbinnen kookte? Door vragen te stellen kon je mensen geruststellen, had in een artikel gestaan waarvoor ze recent een illustratie had gemaakt.

‘Dank voor uw hulp,’ zei ze ten slotte.

‘Geen probleem.’

Het verkeer kwam in een onafgebroken stroom voorbij. Mensen waren op weg naar huis. De duisternis zette door.

‘Het is de eerste keer,’ zei ze.

Ze voelde zich genoodzaakt vriendelijk te blijven, om het gesprek gaande te houden, maar ze schaamde zich meteen voor wat ze had gezegd. De stommititeit ervan. Natuurlijk was het de eerste keer dat ze zonder haar gezin langs de A12 stond. Ze stond hier niet wekelijks moederziel alleen.

‘Heeft hij het druk?’

‘Wie?’

‘Uw echtgenoot.’

Probeerde hij haar nog steeds gerust te stellen? Dat lukte dan allerminst.

‘We vergeten allemaal wel eens wat,’ zei de man toen hij eindelijk de slang van de pomp pakte. ‘Ik ben vorige week nog mijn paraplu vergeten.’

De man irriteerde haar, hij irriteerde haar verschrikkelijk.

‘Het regende toen ik van huis ging...’

‘Ik ben geen paraplu,’ zei ze kortaf. Ze was een vrouw, een moeder, een echtgenote. Bovenal was Kee Hamelink een succesvolle illustratrice. Ze tekende voor kranten en magazines, maakte covers voor boeken, deed reclamecampagnes, maar dat wilde ze allemaal niet vertellen. Ze wilde anoniem blijven. Een vrouw die door haar gezin was vergeten bij een pompstation, dat was al te veel informatie.

Er kwam een hybride Toyota aanrijden, maar deze sloot bij een andere pomp aan.

‘Hoe oud zijn uw kinderen?’

Dit had ze nog nooit meegemaakt. Waarom bleef die man

vragen stellen? Zag ze eruit alsof ze zin had in een gesprek? In de rij voor de kassa van de supermarkt vroeg niemand haar ooit iets. Op het schoolplein spraken ouders haar soms aan, maar dan bleef het bij beleefdheden. Ze was sociaal, maar niet open. Ze was opgegroeid in een gehucht in Zeeuws-Vlaanderen, de huizen en boerderijen ver van elkaar. Haar jeugd had uit stilte bestaan, onderbroken door grote trekkers en de galm van kerkklokken.

Opeens beseft Kee dat de man haar telefoonnummer had. Was dat eng? Moest ze hem vragen om het nummer te wissen? Het was het gevaar van hulp vragen: de ander die misbruik van je kon maken. Aan de andere kant, dacht Kee, had ze ook zijn nummer op haar telefoon. Ze kon daar net zo goed misbruik van maken. Ze kon hem berichtjes sturen, ze kon hem midden in de nacht bellen en krijsen als een speenvarken als hij opnam.

Wat had de man haar ook alweer gevraagd? De leeftijd van haar kinderen. Waarom wilde hij dat weten? Kee dacht niet aan een getal. Haar kinderen hadden een kwetsbare leeftijd. Ze hadden een eigen wil, maar tegelijk waren ze afhankelijk. Ze kregen buikpijn als ze iets moesten doen wat ze niet wilden en kreunden in hun slaap na de minste seismische beweging in huis, in hun huwelijk.

‘Jong,’ zei ze ten slotte. Daar moest hij het maar mee doen.

De man drukte in het vulpistool. De cijfers op de tellerplaat begonnen te draaien.

Waarom stond ze hier nog? De man had haar zijn telefoon geleend. Zij had hem netjes bedankt. Nu kon ze weg. Ja, ze kon gaan.

‘Ik heet Paul.’

‘Hallo, Paul,’ zei ze.

Moest ze nu haar eigen naam zeggen? Hoorde dat erbij?

Paul had haar geholpen en daarom moest ze zijn vragen beantwoorden, daarom moest ze haar naam vertellen. Dat was de prijs die ze moest betalen. Onbaatzuchtige hulp bestond niet.

‘Kee.’

‘Hallo, Kee.’

Hij keek haar aan. Niet meer met een blik alsof ze een actrice was. Hij keek naar haar alsof ze heel benaderbaar was, beschikbaar. Ze was een vrouw die door haar man was vergeten bij een tankstation. Heel even keek ze ook zo terug. Als een vrouw die haar echtgenoot iets betaald wilde zetten. Ze kon zien dat het Paul in verwarring bracht.

Ze was niet beschikbaar. Ze was veertien jaar getrouwd en kon impulsen goed onderdrukken. Maar toch... Wanneer je het andere geslacht verdeelde in mannen waarmee je het zou kunnen doen, en mannen waarmee je het niet zou kunnen, dan zou Paul tot de eerste groep behoren. Hij had een goed lichaam en mooi, glanzend haar. Hij was minstens vijf jaar jonger. Ja, ze zou seks met hem kunnen hebben. Maar hij mocht geen vragen stellen. Waarvan ze hield. Of hij aan haar haren mocht trekken. Of ze was klaargekomen. Hij moest zijn kop houden.

Ze kon beter naar de parkeerplekken aan de voorzijde van het tankstation lopen en daar wachten op Peter en de kinderen. Maar dat deed ze niet. Kee probeerde nog een keer begerlijk te kijken, beschikbaar. Het lukte niet. Het moment was voorbij.

Ze had het koud. Haar jas lag in de auto, bij haar telefoon. Ze had opeens heel veel zin in een warm worstenbroodje.

De cijfers op de tellerplaat waren gestopt met draaien. Paul drukte twee keer achter elkaar in het vulpistool, als een cowboy. Precies zeventig euro.

TWEE

‘Ik wil het niet,’ zei Peter. ‘Ik wil niet weer naar de Rietvelds.’

Hun nieuwe burens waren erg fanatiek. Vlak na de verhuizing hadden de Lindkes bij hen geluncht. Daarna hadden zij de Rietvelds op bezoek gehad. Peter dacht dat ze er toen vanaf waren. Maar tot zijn schrik was er een nieuwe uitnodiging gekomen. Ditmaal voor een etentje op zondagavond.

‘Heb je iets tegen ze?’ vroeg Kee.

‘Het is alsof ze een act opvoeren.’

‘Een act?’

‘Ze doen alsof ze graag bezoek ontvangen, maar eigenlijk vinden ze het vreselijk.’

Ze zaten op de bank.

De jongens speelden met lego op het vloerkleed.

‘Ze zijn gewoon voorzichtiger met hun meubels,’ zei Kee.

‘Heb je niet gezien hoe ze naar ons kijken? Alsof we een gevaar zijn.’

Ze vond het een interessante interpretatie. Het gezin als gevaar.

‘Het zijn onze burens,’ zei ze.

‘Ze wonen twee huizen verderop.’

Kee zuchtte.

‘We moeten nee zeggen. Nu het nog kan. Als wij zondagavond naar de Rietvelds gaan, moeten wij ze namelijk ook vragen voor een etentje.’

‘Is dat zo erg?’

‘Het is nog véél erger. Want daarna nodigen ze ons opnieuw uit, en moeten wij ze ook weer vragen. Waarna zij ons doodleuk terugvragen en wij hen ook weer moeten uitnodigen. En dat gaat zo maar door, terwijl ze steeds uitgebreider gaan koken en wij verplicht zijn hetzelfde te doen.’

‘Het is geen wapenwedloop.’

‘Dat is het wel! Het begint met belegde boterhammen en een glas melk, maar voor je het weet sta je een veganistisch viergangendiner te koken.’

‘Ze zijn *vegetariër*.’

‘Nu nog wel, ja.’

‘Waar heb je het over?’

‘Voor je het weet is het hier een commune. Geloof me, dan moet je als burens ook met elkaar op stap in het weekend. Naar een oogstfeest of een pluktuin. Niet omdat je dat zo leuk vindt, maar omdat je daartoe verplicht bent, omdat je ook elke week bij elkaar eet.’

‘Ben je klaar?’

Nee, dat was hij niet, nog lang niet. ‘Daarna vragen ze je mee

op vakantie,' zei Peter. 'Lekker kamperen in de Algarve. Twee tentjes naast elkaar, en in de avond drink je met z'n allen goedkope wijn uit een pak. Het is verboden om je terug te trekken. Je mag geen kruiswoordpuzzel gaan doen, je mag geen boek lezen, je mag geen slaapzak over je hoofd trekken. Dat kan niet, want dan worden buurman en buurvrouw geconfronteerd met de eentonigheid van hun relatie en de leegte...'

'Zo is het genoeg!'

Ewan stond naast de bank met een ruimteschip in zijn hand. 'Hebben jullie ruzie?'

Peter schudde zijn hoofd. 'We hebben een discussie.'

'Dit is geen discussie. Zo discussieer je niet.'

'Wat doe ik nu weer verkeerd?'

'Je overdrijft, je maakt dingen erger dan ze zijn.'

'Mag dat niet in discussies?'

'Dit is verre van een discussie.'

'Hoe zou jij het dan noemen?'

'Een belachelijk gesprek. Bespottelijk zelfs.'

'Nou ja, we hebben een verschil van mening, en dat verwoorden we zonder elkaar met een mes te lijf te gaan. Dat noem ik gewoon discussiëren.'

'Maar dat is het niet.'

'Gaan we nu discussiëren over of we een discussie hebben?'

'We hebben geen discussie.'

Peter pakte een stuk van de krant en vouwde dat open. 'Ik doe hier niet meer aan mee.'

'Hebben jullie nu wel ruzie?' vroeg Ewan.

Geen van beiden gaf antwoord.

'Ik denk van wel,' zei Tristen. Hij had zijn lego neergelegd. Peter zat achter zijn krant verstopt, maar Kee was weerloos voor de blikken van haar kinderen. Toen ze kleiner waren, had

ze het geprobeerd uit te leggen: 'Wij hebben net als jullie wel eens ruzie.' Maar het was niet vergelijkbaar, er was geen overeenkomst; niets is erger dan ruziënde ouders.

'Sorry,' zei ze zachtjes.

'Geeft niet,' zei Peter, die dacht dat ze het tegen hem had. Hij legde zijn krant neer. 'Het gaat me ook niet om het eten. Ik heb gewoon geen zin om drie uur lang aan tafel te zitten bij dertigers met goede bedoelingen.'

Zelf had Kee er ook geen zin in. Het was niet de act van hun burens, het was hun eigen act waar ze tegen opzag.

'Met een beetje geluk duurt het deze keer minder lang,' zei ze. 'De kinderen moeten de volgende dag naar school. Laat zal het niet worden.'

'Wedden dat we pas om halfnegen worden vrijgelaten?'

'Mogen we opblijven?' vroeg Tristen die iets had opgepikt. Hij probeerde twee platte legostukken van elkaar te trekken.

'Yes,' zei Ewan. 'We mogen laat naar bed!'

Het ruimteschip zette zich in beweging en suisde door de woonkamer. Het was alsof het door een vacuüm vloog, een ruimte zonder onbegrip, zonder pijn en woede, aangedreven door alleen een zuchtje verbeelding, en een hand zo klein als een zeester.

De zondag kwam. Het regende vrijwel onafgebroken. 's Avonds lagen er grote donkere plassen op straat. Tristen hield een bosje anemonen in zijn handen. Hij had het gevecht gewonnen, hij mocht de bloemen aan de burens geven – niet zijn broertje. De deur werd opengedaan door Anna. Haar kleine zusje kwam achter haar aan lopen. Meisjes met rommelige blonde haren.

'Hallo, Kitty,' zei Peter.

'Ze heet Rosa,' zei Anna.

‘O, ik dacht Kitty.’

‘Nee, zo heet ons speelgoed.’

Kee schudde haar hoofd.

Er klonken hakken vanuit de woonkamer. ‘Kunnen jullie je schoenen uitdoen?’

‘Hallo, Ellen,’ zei Peter.

De jongens schopten hun sneakers uit en renden langs hen heen.

‘Moeten wij ook onze schoenen uittrekken?’

‘We doen hier bij regen altijd onze schoenen uit.’

Toen Peter gehoor had gegeven aan het bevel, kreeg hij drie kussen.

Hij liep naar binnen om Edward te begroeten. Ellens echtgenoot stond achter het kookeiland. Het aanrecht was van matgrijs graniet. Edward had hem er de vorige keer uitgebreid over verteld. Het was duur Duits design, maar vetvlekken trokken razendsnel in het poreuze oppervlak. Het hele interieur leek regelrecht uit een designglossy te komen: een groene bank, een gebreide poef en een ladekastje van klei. Gebruiksvoorwerpen, maar totaal ongeschikt voor kinderen, althans, voor wilde jongetjes. Peter had aan Kee voorgesteld om hun zonen deze keer aan te lijnen, maar ze had er zelfs niet op gereageerd.

Hij leunde op het aanrecht, maar zag Edward meteen naar zijn hand staren. Peter was de vorige keer zo nerveus van hem geworden dat hij nu een vraag had ingestudeerd. ‘Hoe is de relatie met je aanrecht?’

Edward hoorde hem niet. ‘Wil je een biertje of liever wijn?’ vroeg hij met zijn hoofd half in de koelkast. ‘Ik heb iets moois uit Zuid-Afrika, druiven van goud.’

Het aanrecht was leeg, het was schoon – een operatietafel. Er moest nog worden gekookt. Dit werd een lange avond.

Edward schonk een bodempje wijn in. ‘Bloemen,’ zei hij met zijn neus in het glas, ‘en een vleugje wit fruit.’

Peter probeerde de geur van bloemen te ontwaren, maar rook niks bijzonders. Hij vond alle witte wijn min of meer hetzelfde ruiken, alle rode wijn overigens ook. Een groep vinologen had ooit Franse topwijnen met een blinddoek op geproefd: grand cru’s, exceptionele jaren. Er was verteld dat het om rode wijn ging, maar in de glazen zat witte wijn. Geen van de experts had het doorgehad.

Peter besloot opnieuw zijn vraag te stellen, maar hij werd nu overstemd door de vrouwen, die ook wijn wilden. Het volgende moment zaten ze aan de eettafel en hieven het glas.

‘Op fijne buren,’ zei Ellen.

‘Op veel gezelligheid,’ zei Kee.

‘Hoelang wonen we nu hier?’

‘Anderhalve maand. Jullie waren een paar dagen eerder.’

‘Jeetje, wat gaat de tijd snel.’

‘Hoe bevalt het tot nu toe?’

‘We zijn de buurt nog aan het verkennen,’ vertelde Edward. ‘Het is heerlijk om in het Kralingse Bos te wandelen. Er is een kinderboerderij, en we hebben kaneel gekocht bij een van de molens aan de plas.’

Hij was adviseur brandbeveiliging in de petrochemische industrie. Peter had gezwegen toen Edward hem zijn beroep had verteld. Wat moest je tegen zo iemand zeggen? Welke vraag lokte geen saai verhaal uit? Ellen had een interessantere baan. Ze was microchirurg in een academisch ziekenhuis. Haar specialisatie was borstreconstructie. Tijdens de eerste lunch had ze Peter verteld over operaties waarbij hecht draad werd gebruikt dat dunner was dan een mensenhaar. Peter had naar haar handen gekeken terwijl ze water inschonk of een toastje naar haar

mond bracht. Geen aarzeling, geen trilling. Zo stelde hij zich de hand van een Hollandse meester voor – precieze, perfecte penseelstreken.

‘Ik heb een geweldige yogaschool in de buurt gevonden,’ zei Ellen tegen Kee. ‘Je moet echt een keertje meekomen.’

‘Ik heb nog nooit yoga gedaan.’

‘Een kennismakingsles is gratis. Zullen we meteen een datum prikken?’ Ellen pakte haar telefoon.

Peter keek naar zijn vrouw die in haar tas naar haar toestel zocht. Eerst een lunch, dacht hij, dan een diner, daarna yoga, vervolgens een kampeervakantie. En ten slotte een moord.

‘Ik jog twee keer per week,’ zei Edward.

‘Leuk,’ zei Peter.

‘Ga je een keertje mee?’

Hij werd gered door de kinderen. Er kwam luid gekrijs van boven.

‘O jee,’ zei Edward. ‘Een van de meiden huilt.’

Ellen stond op en liep de trap op. Even later kwam ze naar beneden met Rosa in haar armen. Ze snikte. ‘Ze hebben mijn pop tegen de muur gegooid,’ zei ze boos.

Het begint, dacht Peter. Nu begint het. Het beste was nu opstaan, de kinderen meesleuren, schoenen aantrekken en wegrennen.

‘Jongetjes zijn nou eenmaal drukker dan meisjes,’ zei Ellen tegen haar dochter. Het klonk als een pleidooi voor castratie op zeer jonge leeftijd.

Peter voelde zijn schouders verkrampen, en vervloekte zichzelf. Waarom hadden Edward en Ellen hun keus op hen laten vallen? Waarom nodigden ze geen andere burens uit? Buren zonder kinderen, burens die de gave hadden op hun gemak te zijn bij mensen met designmeubels. Peter vreesde dat het met

hun beroep te maken had. Ze waren dan geen kunstenaars, maar Kee was illustrator en hij werkte in een museum.

‘Moet ik even met de jongens gaan praten?’ vroeg Kee. ‘Ze doen wel vaker gemeen, maar dat mag natuurlijk niet.’

‘Anna kan er ook wat van, hoor,’ zei Edward. Hij probeerde beleefd te blijven, maar je zag aan zijn gezicht dat hij het maar niks vond dat er met poppen tegen pas geverfde muren werd gegoooid.

Kee stond op. ‘Ga je mee?’ vroeg ze aan Rosa. Het meisje twijfelde even, maar liet zich toen uit de armen van haar moeder tillen.

Hij was nu alleen met Edward en Ellen. Peter had geen zin om zijn ingestudeerde vraag nog eens te stellen. In plaats daarvan nam hij een slokje wijn. Aan de andere kant van de tafel deed Ellen hetzelfde.

‘Zo,’ zei Edward, en hij schoof zijn stoel naar achteren. ‘Ik ga maar eens koken.’

Even dacht Peter dat Ellen ook zou opstaan. Dat ze hem allemaal aan tafel zouden achterlaten. De melaatse. Zo erg was het nog niet. ‘Wist je,’ zei Ellen, ‘dat Anna al een beste vriendin op school heeft?’

‘Wat leuk,’ zei Peter, maar hij was te snel met zijn reactie.

‘Ze heet Heba. Haar ouders komen uit Syrië en zijn enkele jaren geleden gevlucht.’

‘Wat ontzettend leuk.’

Ellen keek ontzet. Peter beseftte dat zijn timing nu helemaal verkeerd was.

Edward, die gelukkig niet naar anderen luisterde, zei: ‘Het is een schattig meisje met een grote bril. Heel beleefd.’ Hij pakte een ui en sneed die behoedzaam in piepkleine stukjes. ‘Haar vader kwam verlegen naar mij toe om te zeggen dat Heba geen

varkensvlees mag, omdat ze moslim zijn. Dus ik zeg dat we vegetariërs zijn. Toen was het meteen helemaal goed.'

Als Kee aan tafel zou hebben gezeten, had ze gezegd dat Peter dat nooit zou kunnen, een gesprek voeren én een ui snijden. Dat zou hem minstens een vinger kosten.

'Ze spelen meerdere keren per week bij elkaar.'

'En Rosa vindt het ook leuk als Heba er is.'

Peter keek naar de versnipperde ui. Het plankje werd meteen opgeruimd, en er ging een doekje over het aanrecht.

'In Spakenburg zou Anna nooit een vriendinnetje hebben gekregen dat Heba heet.'

Edward schudde zijn hoofd. 'In Spakenburg heb je alleen een afhaalchinees.'

'Mei Wah.'

'Wah Mei, toch?'

'We komen allebei uit Spakenburg.'

Peter zei niet dat hij dat al wist, omdat ze het de vorige keer hadden verteld. Hij zweeg en luisterde naar een verhaal dat zich in hun jeugd afspeelde. Ze waren beiden naar dezelfde streekschool gegaan. Edward op een Puch, Ellen op de fiets. Toen ze hadden gezoend, mocht ze zijn arm vasthouden, en zoefden ze naast elkaar over het fietspad. Ze waren jeugdgeliefden die elkaar nooit hadden losgelaten.

Ellen was voor haar studie naar Rotterdam gekomen, vertelde ze. Edward had haar gevolgd. Hiervoor hadden ze een huurwoning in Blijdorp bewoond, vlak naast het Vroesenpark, waar Anna en Rosa op het gras hadden leren lopen. Ze hadden zich de vraag gesteld of de stad wel een goede plek was om kinderen op te laten groeien, maar ze wilden niet meer terug naar Spakenburg. Ze waren gehecht geraakt aan het urbane leven en hielden van de barretjes en restaurants, de grote pleinen en

winkelstraten, en de kades waar kinderen stepten naast hun joggende ouders. Toen de mogelijkheid zich voordeed om een nieuwbouwwoning te kopen, hadden ze besloten te blijven.

Hun huizen waren gebouwd op de plek waar niet zo lang geleden een rij grauwe portiekflats had gestaan. Er waren vijfenvijftig eengezinswoningen voor in de plaats gekomen met een diepe tuin en eigen parkeerplek op een afgesloten binnenterrein. Niet alle flats waren gesloopt, een aantal was gespaard. Zo was er een mix ontstaan, van oud en nieuw, van huurwoningen en koopwoningen. In de woorden van Edward: ‘Van hoofdhoekjes en bakfietsen.’ Hij zei het zonder racistisch te zijn. Hij was, net als zijn vrouw, open en tolerant. Het gold voor iedereen die was komen wonen in het nieuwbouwproject. Het waren mensen die biologische boodschappen deden, op de fiets naar hun werk gingen en in het weekend wandelden in de natuur.

Ze waren er niet bij geweest, maar toen de flats tegen de vlakte waren gegaan, het puin was afgevoerd en de eerste paal van de allereerste woning werd geslagen, had de verantwoordelijke wethouder woorden van hoop uitgesproken. De stad heeft meer sterke schouders nodig, zei hij tegen het handjevol mensen dat op het bouwzand stond. ‘De woningmarkt is uit balans. Het aanbod sluit niet aan bij de vraag. Er zijn te veel goedkope woningen en te weinig huizen voor midden- en hogere inkomens. Dit nieuwbouwproject zorgt voor meer evenwicht. Het zorgt ervoor dat kansrijke gezinnen in Rotterdam blijven. Het zorgt voor een betere wijk, voor een betere stad.’

De palen werden geslagen, de muren opgetrokken, de kozijnen geplaatst. Honderd handen stuukten, verfded, voegden en kitten. Daarna kwamen de verhuiswagens, de mensen, de kinderen, de huisdieren (zes honden, tien katten, twee cavia’s, vier konijnen en dertien wandelende takken). Niemand vroeg zich af

waar de mensen waren die vroeger in de flats hadden gewoond. Waren die naar een andere wijk overgebracht? Woonden ze in randgemeenten? Moesten die nu hun problemen oplossen?

De bewoners wier trappenhuis niet was weggebroken, wier leidingen niet uit muren waren getrokken en wier toiletpot niet in gruzelementen was geslagen keken naar de mensen met sterke schouders alsof het een nieuw volk was. Ze waren van achter de horizon tevoorschijn gekomen en eigenden zich nu hun straten toe, hun pleinen, hun bankjes. Hun grond. Indringers waren het, en voor sommigen ook vijanden. Zij die het beter hadden, en die hen lieten voelen dat ze arm waren, dat hun kinderen minder kansen hadden. In hun buurt was wel dege-lijk een balans geweest; niemand had geld, niemand had bezit, iedereen had zorgen. Nu was het evenwicht verstoord door mensen met twee auto's, met bakfietsen, met waveboards, skateboards en hoverboards, met badmintonrackets en tennisrackets, met basketballen en voetballen, met een pompje voor die ballen, met rollerskates, met waterpistolen en trampolines zo groot als vijvers. Met spullen, spullen, spullen.

De zon was ondergegaan, het blauwe uur was vervlogen. Lampen waren bevestigd, schilderijen opgehangen, fotolijstjes neergezet. Anderhalve maand was voorbijgegaan. En hier zaten ze dan, twee kansrijke gezinnen aan een diner op zondagavond.

'Ik vind het wel een rotzooi op straat,' zei Ellen. 'Overal liggen blikjes en lege chipszakken.'

'Die gooien Samir en Yassin gewoon op straat.'

Ewan viel zijn broer bij: 'Ik heb het ook gezien. Yassin had zijn flesje AA leeg en gooide het toen op het Ketelplein.'

'Dat zijn jongetjes die aan de overkant wonen,' legde Kee uit. 'Ze wonen met hun moeder in een van de flats.'

'Zitten die ook op Het Kompas?' vroeg Ellen.